

Glasbene Matice koncert dne 19. m. m. je v vsakem oziru sijajno uspeš. Mojster Hubad nas je z izvrstno izvežbanim zborom povedel v 16., 17. in 18. naše stoletje, kjer smo poslušali velezanimive slovenske cerkvene pesni: našega Trubarja, Dalmatina, Kastelca i. dr., povedel pa nas je tudi na cvetoči vrt narodne poezije, kjer smo si srce naslajali z najlepšimi spevi. Ker nam je strokovnjaško poročilo prepozno došlo, ga priobčimo prihodnjic.

Slovensko gledališče. Dan 19. januarja t. l. se sme debelo podčrtati v kroniki našega gledališča. Ta dan se je namreč prvič uprizorila na našem odru Riharda Wagnerja opera »Lohengrin«. Kdor količkaj pozna Wagnerjeva dela in vpoštevja naše razmere, ne bo mogel tajiti, da je bilo to jako smelo podjetje; a da je to podjetje uspelo in še prav lepo uspelo, mora navdati vsakega prijatelja našega gledališča s ponosom in odkritosrčnim zadovoljstvom.

Kaj je Wagner med glasbeniki, je obče znano; znano je tudi, koliko srditih bojov je Wagner provzročil s svojimi nazori o nalogi godbe. Še dandanes ima Wagner v Nemcih samih mnogo odločnih nasprotnikov, dočim ga drugi seveda zopet kujejo v zvezde. Vendar kakor kažejo stvari zdaj, je videti, da častivci Wagnerjevi prevladujejo, da, v novejšem času je prišel Wagner v veljavo celo pri Francozih, pri katerih bi človek mislil, da so za njegovo slavo najmanj ugodna tla.

Manj sreče pa je imel Wagner na Ruskem, kjer je izrekel pred nedavnim časom grof Tolstoj o njem uničujočo sodbo. Tolstoj je bil prisoten v Moskvi pri Wagnerjevem »Siegfriedu«, a vztrajal je po lastni izpovedbi samo pri dveh aktih, potem pa se mu je zgabilo, in je pobegnil iz gledališča. Tolstoj imenuje Wagnerjevo umetnost lažno, ponarejeno in lepoto glasov, katere izvablja orkestru, primerja ženskim lepotilom. In svojo sodbo okončuje z besedami: »In tako se predstavlja tako skaženo, okorno, bedasto delo, ki nima z umetnostjo čisto nič posla, od konca do kraja, stane milijone ter ugonablja bolj in bolj okus boljših krogov ter njih čut za umetniško lepoto . . .«

Ta izjava iz ust tako odličnega poznavatelja umetnosti in njenega bistva se nam je zdela tolikanj zanimiva, da je nismo mogli zamolčati.

Jasno je, da spričo tega, kar so pisali slavni in obče priznani strokovnjaki proti Wagnerjevi glasbi in nji v prilog, naša graja Wagnerju takisto ne more škodovati, kakor mu naša hvala ne bi mogla hasniti; tem bolj prostodušno pa lahko izpovemo svoje misli, a brez okoliša izjavimo, da Wagner ni mož po našem srcu. Tako radikalno ga sicer ne obsodimo, kakor ga je Tolstoj. Nekaj se mora Wagnerju pripoznati, to namreč, da se razodeva v njegovih delih duh nenavadne energije, in da ga glede plemenite in blesteče instrumentacije dozdaj še nihče ni nadkrilil. Nikakor pa se ne strinjamo z njegovimi načeli o bistvu in smotru godbe. Wagnerju je godba samo sredstvo za pomealjivo, smislovito naglašanje besed, on hoče z godbo samo popolniti, kar se po njegovih mislih ne da z besedo zadostno izraziti; njemu godba torej ni sama sebi namen, temuč samo tolmač dramatičnemu dejanju.

Ta načela pa so v očitem protislovju z bistvom umetnosti sploh. Ako je res, da je umetnost sama na sebi »gospa, ki nikomur ne služi«, potem se mora reči, da je tudi vsaka posamezna umetnost taka gospa, godba takisto kakor poezija ali kiparstvo ali slikarstvo. Tolmačenje je' posel, ki pripada razumu, duhu, in duhovita je res Wagnerjeva godba; toda od umetnika ne zahtevamo tolikanj duhovitosti, nego pred vsem srca. Zato nas nikakor ne more zadovoljiti